

ST.

20. desember 1947
59. årgang
Nr. 47-52

ILAV

Julebetragtning

Ny encyklika: Liturgien

Gøran Stenius' forfatterskap

Kjærlighet til rettferd

St. Olavs Forbund

Julefortellinger

Hjemme og ute

40
øre

STJERNENOTTI

*I floren fødde ho sin son,
Maria, etter Herrens ord
og takka Han i tru, i von,
ho — urøyvd møy og heilag mor.*

*Men barnet smilte der det låg
bland feet i eit fatigt fjos,
ein menneskjeson i balm og strå
— ein konge i ei kongshall ljøs.*

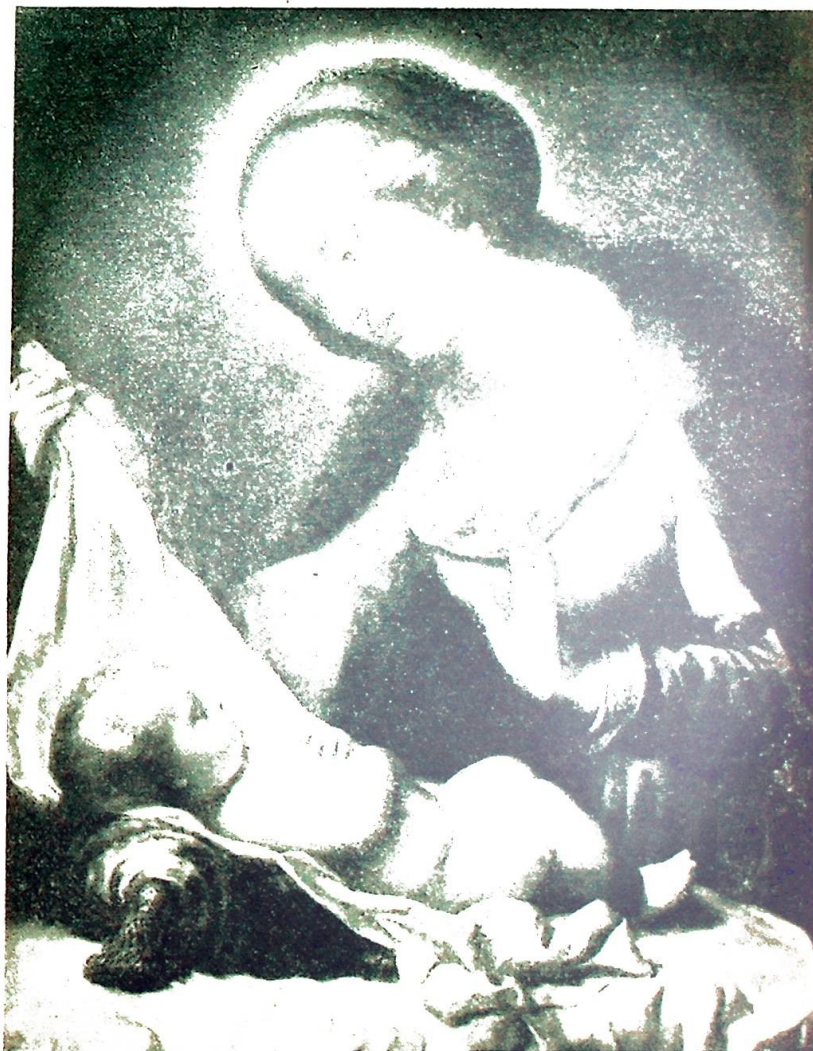
*Dei austerlandske vise seig
i kne som byrdingane fyrr,
for høyt å nottarhimlen steig
ei unders stjerna, blank og kyrr.*

*Ho lyste klårt. Ho sende mildt
sin strålestrøym til jordi ned;
og alt vart stort og godt og stilt
og fylt med djup og heilag fred.*

*Ho lyser gjennom alle år
kvar jolekveld i nord, i sud
fyr kvar og ein, um sjuk og sår
han enn stend sorgfull innfyr Gud.*

*«Ein Frelsar er oss fødd på jord.»
— Å, lat Han då i hjarto inn.
Sjå, kjærleiks ljuve rosur gror
ei vetternott i stjerneskin.*

Torolf Hals Andersen.

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

JULENS FORANDREDE GUDSTJENESTELISTE I OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.

Julaften (24. desember):
Julaften 24. des. kl. 24 midnattsmesse med preken og felleskommunion. Dørene åpnes kl. 23.30 for katolikker og kl. 23.45 for alle.

1. juledag (25. desember):
Kl. 7, 8.15, 8.45 og 9.15 stille messe.
Kl. 9.45: Low Mass. English Carols.
Kl. 11: Pontifikalmesse m. preken av Hs. Høyærv. biskopen.
Kl. 19: Høytidelig andakt.

2. juledag (26. desember):
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Prelatmesse m. kommunion.
Kl. 9.45: Stille messe.
Kl. 11: Høymesse m. preken.
Ingen aftenandakt.

Søndag etter jul (28. desember):
Gudstjenestene som vanlig på søndagene.

Nyttårsaften (31. desember):
Kl. 19: Takkegudstjeneste m. preken av Hs. Høyærv. biskopen.

Nyttårsdag (1. januar 1948):
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Prelatmesse m. kommunion.
Kl. 9.45: Stille messe.
Kl. 11: Høymesse m. utstilling av alterets hl. sakrament og preken.
Kl. 19: Sakramentsandakt.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Julaften kl. 24 midnattsmesse med preken. Deretter I. og II. julemesse.

1. juledag (25. desember):
Kl. 8: Stille messe m. preken og felleskomm.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.
Kl. 19: Andakt.

2. juledag (26. desember):
Kl. 8: Sangmesse.
Kl. 10.30: Høymesse med preken og sakr. velsignelse. Ingen ettermiddagandakt.

Søndag 28. desember:
Kl. 8: Stille hl. messe m. kort preken.

Kl. 10.30: Høymesse med preken.
Kl. 17: Andakt.

Nyttårsaften (31. desember):
Kl. 19: Andakt med preken.

Nyttårsdag (1. januar):
Kl. 8: Sangmesse med preken.
Kl. 10.30: Høymesse med preken og sakr. velsignelse. Ingen ettermiddagandakt.

St. Katarina-hjemmets kapell, Gjørstadgt. 8.

Julaften:
Kl. 24: Midnattsmesse.

1. juledag:
Kl. 8.15: Stille messe.
Kl. 10.30: Høymesse med preken.
Kl. 18: Kompletorium og sakramentsandakt.

2. juledag:
Gudstjenester som på søndagene.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

1. juledag:
Kl. 6: Stille messe.
Kl. 8: Stille messe.
Kl. 9.30: Norsk sangmesse m. preken.

2. juledag:
Kl. 9.30: Sangmesse m. preken.

1. nyttårsdag:
Kl. 9.30: Sangmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv.17, Stabekk.

Julaften:
Kl. 24: Midnattsmesse med preken.

1. juledag:
Kl. 10.15: Hl.messe.
Kl. 10.45: Høymesse med preken.
Kl. 17.45: Festandakt.

2. juledag:
Kl. 9.05: Hl.messe med preken og Sakr.andakt.

Søndag mellom Jul og Nyttår:
Kl. 9.05: 1. Hl.messe.

Kl. 10.45: 2. Hl.messe.
Kl. 17.45: Sakr.andakt.

Nyttårsaften:
Kl. 17.45: Takkeandakt med Te Deum.

Nyttårsdag:
Kl. 10.45: Høymesse med preken og Sakr.andakt.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 21. DES.: 4. s. i advent. Ep. 1 Kor. 4, 1—5. Ev. Luk. 3, 1—6. *Mandag:* Apostl. Tomas. *Tirsdag:* Ferialdag. *Onsdag:* Julaften. Vigiliemessen. *Torsdag:* 1. juledag. I.messe. Ep. Titus 2, 11—15. Ev. Luk. 2, 1—14. II.messe: Ep. Tit. 3, 4—7. Ev. Luk. 2, 15—20. III.messe: Ep. Hebr. 1, 1—12. Ev. Joh. 1, 1—4. *Fredag:* 2. juledag. Stefan, Kirkens første martyr. *Lørdag:* Johannes, apost., ev. SØNDAG 28. DES.: De uskyldige barn, martyrer (egen messe). Ep. Ap. 14, 1—5. Ev. Mat. 2, 13—18. *Mandag:* Tomas, bisk., mart. *Tirsdag:* Messen fra søndag mellom jul og nyttår. Ep. Gal. 4, 1—7. Ev. Luk. 2, 33—40. *Onsdag:* (Nyttårsaften) Sylvester, pave, bekj. *Torsdag:* (1. nyttårsdag). Kristi omskjæring. Ep. Tit. 2, 11—15. Ev. Luk. 2, 21. *Friday:* Oktaven for St. Stefan. *Lørdag:* Oktaven for apostl. og evang. Johannes. SØNDAG 4. JAN.: Jesu navnefest. Ep. Apost. Gj. 4, 8—12. Ev. Luk. 2, 21. *Mandag:* Vigilien for Apenbaringsfesten. *Tirsdag:* Kristi åpenbaringsfest (Helligtrekonger). *Onsdag, torsdag, fredag og lørdag:* oktaven for Apenb.fest. SØNDAG 11. JAN.: Feiring av Kristi åpenbaringsfest. (Helligtrekonger ell. epifani). Ep. Is. 60, 1—6. Ev. Matt. 2, 1—12.

OBS.: Hs. Høyærv. biskopen dispenserer alle fra abstinensbudet fra kl. 12 middag julaften og for hele 2. juledag som i år faller på fredag. Fra og med 2. juledag kan der igjen holdes høytidelige brylluper.

Vår Frue Villas kapell, Montebello,

1. juledag:
Kl. 0.00: Midnattsmesse. Deretter II. julemesse.
Kl. 9: Høymesse med preken.
Kl. 16.30: Aftengudstjeneste.
2. juledag:
Kl. 9: Høymesse med preken.
Kl. 16.30: Aftengudstjeneste.

ARENDALE:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt.1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:

S.t Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottemesse. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. 10½: Høgm. 19: And.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvg. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25 534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.
Aftengudstjeneste.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 10.30: Høymesse. Aftengudstj.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Julebetraktning

Av biskop dr. Jac. Mangers

Vi leser i første kongeboek, 22de kapitel, at Judas' konge, Josafat, og Israels konge, Akab, hørte på de falske profeter og lot seg vilde av deres falske spådommer. De dro i krigen mot Syria, åpnet slaget og ble slått. Da ropte Josafat: «Er det da ingen Herrens profet som kunne vise oss Herrens veger?» «Jo,» svarte Akab, «det er ennå en mann gjennom hvem vi kan spørre Herren om råd, den hellige profet Mika, men jeg hater ham.»

I den håpløse forvirring som nå hersker over hele verden, er det mange som spør: «Er det da ingen Herrens profet som kan vise oss den rette veg?» Jeg svarer: «Jo, det er en profet som både kan vise oss den rette veg og føre oss ut av kaoset: det er Guds sønn som ble menneske, født av jomfruen Maria i den hellige julenatt.» Ja, dersom menneskene ville høre på ham, høre på den Kirke han har grunnlagt, høre på Kirkens øverste hyrde, dersom de bare ville forstå meningen med Guds sønns komme til jorden og følge hans program, da ville det være slutt med all motsetning og all krig, med alt hat og fiendskap. Men dessverre er det så mange som sier med den gudløse Akab: «Vi hater ham. Vi hater hans Kirke, vi vil ikke høre på Kirkens råd og forslag.»

Når vi i dag, så mange hundre år etter Kristi komme, er ennå så langt fra den glede og fred som han har ville gi oss, da han ble en av oss, er det fordi menneskene hører på de falske profeter som, ved sine falske spådommer, løfter og forespeilinger, fører dem fra nederlag til nederlag, mens de hater Kristus, den store hellige profet, og ikke vil vite av hans Kirke og de ledere han har satt for å lære alle folk.

Guds sønns komme til jorden er ikke bare en vidunderlig begivenhet som en gang hente for snart to tusen år siden. Nei. Den er og må være en levende aktualitet, en nåderik nutid for oss. Kristi fødsel fortsetter uten opphør i hans Kirke. I alle sakramenter, i hver velsignelse, i hver kirkelig-liturgisk handling, kommer hans kraft og hans nåde til sjelen. I hver hellig messe feirer og fornyer Kirken mysteriet fra Betlehem. Alteret er krybben, hver sjel som mottar Kristus i den hellige kommunion, er en krybbe. Ved ofringen bærer vi, på samme måte som hyrdene gjorde det, våre gaver fram til krybben, til alteret: vårt hjerte med alle dets dyder og skrupeligheter, i det vi ber den herlige ofringsbønn sammen med presten: «Gud, du som på underfull måte har skapt menneskenaturen og enda vidunderligere har gjenreist den etter dens fall, la oss få del i hans guddom som har fornedret seg til å bli delaktig i vår menneskenatur, Jesus Kristus, din sønn, vår Herre.»

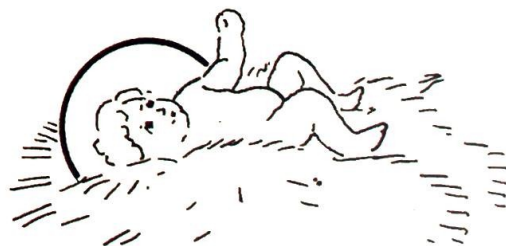
Der har vi Julemysteriets dypeste mening: som Gud er blitt menneske, slik skal vi bli gjort gud-

dommelig. Apostelen Peter har med ettertrykk framhevet denne sannhet, som Gud alene kunne åpenbare og virkeliggjøre, for den går over all menneskelig visdom og kraft: «Ved Kristus har Gud gitt oss store og hellige løfter for at dere skal få del i den guddommelige natur» (2. Pet. 1, 4). Jorden er ikke mer noen avgrunn som oppsluker oss på vegen til Gud, men ved Kristi fødsel er den bro som ble sprengt etter syndefallet, blitt bygget opp igjen, så vi kan gå over den til det himmelske land. Kirken med sin liturgi, sitt messeoffer, sine sakramenter og sine bud er de søyler som bærer denne broen og de veger som fører til og over den fram til Gud.

Kirken har til mål å virkeliggjøre julens mysterium i oss. Så som jomfru Maria ga oss Guds sønn i hans menneskelige natur, nærte og pleiet ham, flyktet med ham til Egypt, stilte ham fram i templet, ofret ham under korset, slik føder Kirken, gjennom liturgien og sakramentene, sine barn til et nytt liv i Kristus, til Guds barn, oppdrar dem, fører og ledsager dem fra vuggen til graven, ja helt fram til Guds trone. I det daglige messeoffer ofrer Kirken oss, ofrer med oss og for oss, og gir oss det samme offersinn som Jesus hadde på korset. Den gir oss livets brød, sjelens sanne kraftmat. Den renser oss fra synd og skyld og meddeler oss Guds barns liv, Guds barns glede og fred. Men vi må alltid huske at alle disse nådegaver, all denne kraft og fred, all denne glede og lykke flyter til oss fra den gjenløsning og gjenreisning som tok til i den hellige julenatt med Kristi komme til jorden.

Vår hellige Fader viser og illustrerer dette på en herlig måte i sin siste store encyklika om Kirkens liturgi, som får oss til å se Kirken i all sin skjønnhet og leve med det guddommelige barns liv.

Så lenge menneskene ikke tar seg dette til hjerte, så lenge de følger falske profeter og hater den eneste sanne profet, vil de ikke komme ut av elendigheten. Gud er nå engang kommet til oss og har vist oss vegen. Og da går det ikke an å late som om han ikke var kommet. Det går ikke an å ignorere hans Kirke. Det går ikke an å gå andre veger. For de må nødvendigvis føre til kaoset og avgrunnen. Kristus er det sanne lys, det eneste sanne lys som opplyser menneskene.

Pave Pius XII sender ut lengste rundskriv (encyklika) på 200 år

«Mediator Dei», et dokument om den liturgiske bevegelse

Pave Pius XII har den 29. november sendt ut fra sitt landsted på Castelgandolfo en ny encyklika: «De liturgiske lover nøye praktisert.» Den bærer titelen «Mediator Dei» og sies å være den lengste encyklika som er sendt ut siden Benedikt XIV's pontifikat i 1740. Det har fire deler som henholdsvis handler om liturgiens opphav og utvikling, messofret og den hellige eukaristi, gudstjenesten og det liturgiske år og slutter med en appell av praktisk pastoral art.

Det følgende er et offisielt sammendrag sendt ut fra det pavelige statssekretariat.

«Den nye encyklika, *Mediator Dei*, utgjør på en måte annen del av et arbeid som ble begynt på i 1943 da encyklikaen *Mystici Corporis* (om Kristi mystiske legem, Kirken) ble sendt ut. Men mens sistnevnte handler om Kirkens indre liv på dogmatisk grunnlag, peker dette rundskrivet på den riktige læren med omsyn til liturgiske forskrifter og innskjerper at disse må nøye overholdes.

Med god grunn har Kirkens øverste hyrde, som først og fremst har sjelenes omsorg for øye, holdt det for beleilig, trass i tidens tummel og dens voldsomme angrep mot både guddommelige og menneskelige institusjoner, å mane den troende til å følge og overholde de liturgiske lovene som er gitt for å verne om renheten i troen, om en helstøpt moral, styrken i fromhetslivet og en hellig Gudsdyrkelse. Som øverste hyrde vet jo Paven godt at det eneste som er istand til å holde en vaklende verden på fote er at alle ting fornyes ut fra Kristus. Nærværende dokument tar med omtanke for seg gudsdyrkelsens indre og ytre hellighet. Denne gudsdyrkelsen er intimt knyttet til en åpen vedkjenning av troen, et dydig liv og en ærlig fromhet.

Skjønt encyklikaen i og for seg er rettet til hele den katolske kirke, taler den av praktiske grunner nærmest bare om liturgien innen den latinske kirke.

Der har i den senere tid stått fram liturgiske bevegelse innen den latinske kirke, både vitenskapelig og praktisk anlagt, men med lite positivt resultat. Men nettopp fordi bevegelsen var kommet i gang som en kraftig reaksjon mot dem som ble anklaget for døsighet og likesæle, holdt den selv seg ikke innenfor de rette grensene og har forårsaket nye reaksjoner, særlig da blant dem som er imot enhver form for fornying. Denne tingenes tilstand innebærer naturligvis en alvorlig fare for den gjensidige kjærlighet og enheten. Derfor appellerer nærværende pavelige dokument både til den likegyldige og dem som er redde for enhver form for fornuftig framskritt, men ser det samtidig nødvendig å måtte stagge dem som går uklokt i vei.

Nærværende encyklika kan derfor i én forstand stå som normen for den hellige likevekt som må råde innenfor det mystiske liv i Kristus. Ikke bare ut fra de grunner som er gitt ovenfor. Det er jo så

at innenfor den religiøse praksis like lett som på det sosiale og politiske område kan tendenser til opposisjon og strid tone fram der i virkeligheten ingen motsetning eller strid eksisterer, men bare alminnelig meningsforskjell. Slike divergenser ikke bare kan, men må innordnes i en høyere enhet.

Encyklikaen regner først opp en rekke slike forskjeller som er blitt styttet opp og gjør så rede for hvordan disse er oppstått. Myndig og klart blir hindringene bortforklart. Til slutt løses alle disse spørsmålene innen den hellige liturgi både de teoretiske og de praktiske som har vært emne for diskusjon i de senere årene. Derfor er dokumentet av største viktighet ikke bare for å verne om gudsdyrkelsen og troens renhet, men også for direkte å fremme det åndelige liv. Visse praktiske spørsmål er blitt utredet, f. eks. den moderne musikk, bruken av messeboken, den beste måten å få de troende til å ta del i messofret på, det latinske språk i liturgien, de liturgiske farger og plagg og helgenskulpturen. Til slutt påbyder Paven opprettet kommisjoner innen bispedømmene som skal sikre at de liturgiske normer blir overholdt og fulgt.

I en innledning redegjør Paven for grunnene som her ledet ham til å offentliggjøre dette nye dokument. Så følger den viktige av rundskrivets fire deler, der liturgiens vesen, opphav og utvikling blir forklart. De viktigste avsnittene her handler om hvordan overdrevne tendenser innen det mystiske liv i Kristus kan unngås, om den såkalte objektive og subjektive fromhetsform, om den prestelige verdighet og om ærefrykten for tradisjonen.

Annen del har som emne vyrdnaden til det allerhelligste sakrament, eukaristien. Læren om det eukaristiske offer blir utdypet, den troendes forhold til messofret satt i relieff, kommunionens verdi forklart samt hvordan alterets sakrament skal tilbes i sannhet. Denne andre delen gir en uttømmende forklaring på hvordan den troende både aktivt tar del i messens offer og selv blir ofret. Paven doserer her med beviser fra den dogmatiske teologi for hånden. Det utgjør for øvrig et sterkt forsvar for tilbedelsen av den hellige eukaristi etter tradisjonen som har tatt form gjennom århundrene.

Hele encyklikaens tredje del handler om guds-tjenesten, det liturgiske år og syklusen av helgenfestene. Det er en kort forklaring på hvordan det med rette kan sies at alle mysterier knyttet til vår frelse er nærværende i liturgien. Her følger en varm tilråding om å ære den hellige Jomfru og at leg-folket tar del i vespergudstjenesten.

Fjerde og siste del av encyklikaen er viet pastorale formaninger. Det slutter med en inntrengende appell om å vie seg til meditasjon, prøve sin samvittighet, delta i retretter, søke det Allerhelligste i kirken, praktisere novener og holde i ære månedene for Jesu-hjerte vyrdnaden og Frelserens jomfruelige

En gammel legende om Herrens fødsel

Hentet fra *Legenda Aurea* av den salige Jacob av Voragine

Fra gammel-italiensk ved Lelle Rye-Holmboe Battistoni.

Legendesamlingen *Legenda Aurea* — den gylne legende — er stått opp av forskjellige muntlige og skriftlige kilder, skrevet uten noe krav på vitenskapelighet. Den er vidunderlig rik på etymologier, men her også et rørende innslag av folkediktning. Legendesamlingen ble en elsket oppbyggelsesbok og fikk en viktig innvirkning på den religiøse litteratur hos de forskjellige folk. Samlingen er blitt til i årene 1263—88. Den er avfattet på lombardisk, som også ligger til grunn for denne omsetningen til norsk. Den likefremme, naive stilen er forsoekt bevart.

*

Etter hva noen sier ble Vår Herre Jesus Kristus født 5029 år etter Adams tid, skjønt andre sier det var rundt 6000.

På den tid da Guds sønn ble født, hersket freden på

---

mor. Encyklikaen minner oss om at det ikke er maktpåliggende å legge slike fromhetsøvninger inn under noen streng disiplin etter liturgiske normer, men det er ikke desto mindre vår plikt å fylle dem med den liturgiske ånd.

Den Hellige Far bekrefter og styrker hva han sa i encyklikaen «Kristi mystiske legeme» med omsyn til oppriktig skriftemål. Han maner til rimelig og fornuftig frihet i det åndelige liv etter som den Helligånd på forskjellig vis markerer sine veier, og askesens vei må bli deretter. Også her nytter Paven høvet til å anbefale rettetter og åndelige øvinger etter Ignatius av Loyolas metode, da disse har kunnet vise vidunderlige resultater på åndelig fornyelse.

Paven går så over til innstendig å mane presteskabet og de troende til å gå inn for liturgiens apostolat. Kirken må holdes i skjønneste orden, gregoriansk sang og menighetssangen må bli alminneligere. Teologistuderende og legfolket må settes inn i liturgien. Arkitektur, skulptur og musikk må stilles til tjeneste for fromhetslivet, men farlige ytterligheter på dette punkt unngåes. Den liturgiske ånd må fremmes gjennom forkynnelsen, pressen, møter og kongresser. Det gjelder å være omhyggelig på vakt for å hindre at villfarelser, som er spredt viden om i våre dager, filtrer seg inn i liturgien; her siktes særlig til uekte mystisisme, overdreven antikvarisme i liturgien, kvietisme og naturalisme.

Encyklikaen, som har til hensikt å fremme det gode og våke over overdrivelser, slutter med en varm appell til å la iver og klokskap virke i lydighetens og endrektighetens ånd.

Ut fra disse punkter vil enhver forstå hvilken skatt encyklikaen inneholder. Det er ingen tvil om at den vil bli grundig lest og studert i liturgiske kretser.

jorden, og en romersk keiser regjerte alene hele verden. Siden Gud ville bli menneske for å gi oss den evige fred måtte Han bli født i en tid da freden preget verden.

Keiseren, som hadde makten, ville just da vite hvor mange provinser, byer, landsbyer og kasteller og hvor mange mennesker det var i verden. Derfor bød han at alle skulle gå til byen de var født i, og de skulle alle sammen gi en sølvmynt til provinsguvernøren for med det å vise at de var det romerske keiserrike underdanig.

Fordi Joseph var av Davids stamme, dro han fra Nazareth der han bodde, til fødebyen Betlehem, og skjønt dagen da Maria skulle føde var nær og de ikke visste når de kunne vende tilbake, tok han henne likevel med seg. Han ville ikke at den dyrebare skatten Gud hadde gitt ham skulle bli overlatt til seg selv.

Så reiste de til Betlehem.

Broder Bartolomeus forteller dette i en bok han skrev, og blant andre ting sier han at noen folk gråt da de så Maria reise, mens andre var glade for det. Dette forklarte en engel på denne måten: De som fryder seg er hedningefolket av Abrahams ætt som skal få det evige liv. Men de som gråter er jødefolket som Gud har fordømt for syndene deres.

I Betlehem kunne ikke Maria og Joseph finne noe sted å bo. Det var både fordi de var fattige og fordi det ikke mer var plass i herbergene. Endelig fant de ly i et skur, der folk på fridagene kom sammen for å snakke løst og fast om saker og ting. Ute var det for kaldt til å være. Joseph fikk i stand en krybbe til beste for oxen og eslet (okse-eslet, står det forresten).

Men innen natt til søndagen fødte den hellige Jomfru sin sønn, og hun la ham i krybben som var dekket med høy.

Jesu fødsel manifesterte seg på mange måter den dagen: Templet til romerne styrtet sammen, statuen av Romelus veltet og gikk i knus, og for en visste av det var alle de andre avgudsbildene og huspenatene, som fantes overalt, falt over ende de øg.

En leser at profeten Jeremias, da han dro ned til Egypten etter Godolias' død, hadde sagt til kongene, dvs. prestene: Avgudene deres vil styrte den dagen Maria føder sin sønn . . . Derfor hadde de på et hemmelig sted i templet reist bildet av en jomfru med et barn i fanget, og de tilba henne der. Men kong Tolomeus hadde bedt prestene om en forklaring, og de svarte at det var et mysterium ovenifra som en hellig profet hadde røpet til fedrene deres. De trodde da også virkelig at dette ville komme til å skje.

Tilmed i Rom — det kan Innocens III vitne om — kom olje sprutende ut av fontenene i stedet for vann, ja i den grad at de fløt over og oljen strømmet like til Tiberen. Sibylle hadde spådd at når der kom olje i stedet for vann fra fontenene, da ville Frelseren bli født.

På nevnte juledag, sier Chrisostomus, lå noen vismenn oppe på en høyde og ba. Da dukket plutselig en stjerne opp like i nærheten, og den så ut som et vakkert lite

barn. På hodet til det skinte korset, og det talte til vismennene: «Dra til Judea og tilbake barnet som er født der.»

Samme dagen viste tre soler seg i Østen, og solene samlet seg litt etter litt til en stor solkule. Dette betød at erkjennelsen om Gud i tre personer sto høyt over alt annet.

Innocens III sier også at keiser Oktavian holdt på å bli æret som Gud, fordi senatorene i Roma ble blinde av beundring for ham da han hadde lagt hele verden under romerriket. Men som den kloke mann han var, visste keiseren at han var en alminnelig dødelig han og. Han ville ikke ta gudsnavnet. Siden senatorene insisterte så, ba han likevel Sibylle profetere om der vel ville komme noen større enn ham til verden. Det traff seg at han spurte til råds om dette akkurat den dagen Jesus ble født. Sibylle ba i keiserrommet. Ved middagstider viste en ring seg rundt solen, og midt i ringen tronet en vakker jomfru med et barn i fanget. Sibylle la disse ting fram for Oktavian, og mens han undret seg svært over svaret, hørte han en stemme som sa: «Dette er himmelens alter.» Sibylle sa til ham: «Dette lille barnet er større enn deg. Det er ham vi skal tilbe.» Dette rommet ble viet til ære for Jomfru Maria, og ennå den dag i dag bærer det navnet: «Santa Maria d'Aracoeli» (d. e. av himmelalteret). Da Oktavian skjønnte at barnet var større enn ham, ofret han røkelse til det, og fra den dag nektet han å bli kalt for gud.

På annet vis manifesterte Kristi fødsel seg også. Planter og trær røpet hendingen. Og så vidt Bartolomeus kan vitne om, blomstret vinhavene i Engaddi i Judea, frembrakte balsam, frukt og god vin.

For det tredje viste det seg på dyrene. Eslet og oxen som var i krybben, erkjente Gud på mirakuløst vis, bøyde knærne og tilba barnet.

For det fjerde viste det seg på menneskene, f. eks. på hyrdene. De våket denne natten som de pleide å gjøre to ganger om året, nemlig midtsommernatten, den korteste i året, og midtvinternatten, den lengste. Det var en ærbødighet overfor solen. Jødene hadde lenge kjent denne skikken, de hadde lært den av romerne som hadde slått seg ned blant dem.

Herrens engel viste seg for hyrdene og sa at Frelseren var født. De fikk vite hvor de skulle finne ham. Et kór av engler sluttet seg omkring den første engelen, og de tok til å synge: «Ære være Gud i de høye ting og på jorden fred for menneskene av god vilje.» Hyrdene fant fram og fikk se alt slik som engelen hadde sagt dem, og de fortalte det siden til andre.

Den store nytten ved Jesu fødsel taler også St. Bernhard om. Menneskeheten hadde tre feil, — i begynnelsen, under veis og til slutt. Dvs. når de ble født, mens de levde, og når de døde. Fødselen var noe urent, livet vrangt og fordervet, døden farlig. Kristus kom til jorden og ga tre botemidler mot disse tre onder for dem som ble født, levde og døde. Ved at Han ble født, ble vår fødsel ren. Ved sitt liv lærte Han oss livet, og Hans død ble banen for vår død.

Også den hellige Augustin taler i sin bok om Treenigheten, i det åttende kapitlet, om nytten av denne Kristi fødsel: ytmykheten Guds sønn viste oss ved å ta kjød på seg, ble et eksempel som høvet seg. Ham eier mennesket nå i det Store Sakrament (nadverden). Gjennom Ham ble båndet vårt til synden løsnet. Han ble vår beste helsebot i stand til å fjerne den store verken, hovmotet vårt.

Historiens dom over året 1947:

Ord av Pius XII

En dag i juni måned holdt Paven en tale til kardinalene. Talen ble kringkastet. Han sa bl. a.:

«Den sikkerhet menneskene stunder så innerlig etter, er enda ikke nådd. Sikkerhet skulle være seierens frukt. Men hvor er den? . . . Derfor ønsker Vi enda en gang å formane og advare folkene. Sikkerheten, for så vidt den kan virkeliggjøres på jorden, kan innad bare baseres på folkets moralske og fysiske sunnhet, utad på ordnede forhold i det offentlige med normale forbindelser i godt naboskap.

Historiens dom over årets 1947 avhenger av begivenhetene i de følgende måneder. De kommende slekter vil enten signe eller forbanne året 1947. Det vil bli signet, dersom det kan gi vår store menneskefamilie startplass for brorskapsfølelsen og bringe en rettferdig orden og en fred som er verdig mennesket, gagnlig og utholdelig for alle. Hvis det derimot viser en synkende tilbakegang i disse stillestående sumper av uenighet og void, som med sine giftige og farlige utsondringer bare kan årsake nye og uberegnelige ulykker, vil året 1947 bli forbannet av etterslekten.

Katolikkenes alvorlige oppgave.

De katolske kristnes oppgave er å vekke folkene opp, så den guddommelige lære, det eneste sikre, kan festne seg i sinnene. I den alvorlige motsetning mellom nasjonale og menneskelige interesser er der da alltid rom for en fredelig løsning. Det er her den virkelige grunn ligger til at de som lever av splid og konflikter, hater kirken. Framfor alt appellerer vi til alle om å gjøre sitt til at det offentlige liv blir stabilisert, bygget på en sunn økonomi og rettferdighet så langt dette er mulig. De som profiterer av klassemotsetninger, blir da ikke lenger i stand til å forføre de desillusjonerte og forsømte i denne verden ved å framstille den katolske kirke og den kristne tro som deres motstander istedenfor deres allierte.

Til våre sønner og døtre i hele verden!

Strid den gode strid, sterke i troen. Framtiden hører de troende og ikke skeptikerne til. Framtiden hører de energiske menn med det dristige håp til, og ikke de redde og ubesluttsomme.

Framtiden hører dem til som elsker og ikke dem som hater. Kirkens misjon i verden er langt fra en saga blott. Den skrider mot nye prøver og tiltak. Det verv dere har fått av forsynet i denne korstid, er ikke å stylte opp en fred i frykt og tvil, men en fred som er verdig både i Guds og menneskenes øyne. Alene kan ikke menneskeheten streve seg til noen fred. Derfor er det alles plikt å be om nåde fra Gud for den ulykkelige og forpinte verden.

Den hellige Frans' julekrybbe

Når juletrærne tennes i Norden, tennes lysene i julekrybben i Syden og utover hele jordkretsen hvor katolikker bor og bygger. Tindrende øyne hos barna, tenksomme øyne hos de voksne og alvorlige øyne hos de gamle som allerede har fått evigheten i sikte, stirrer i andakt og hellig beundring på framstillingen av julens mysterium: Guds Sønn som steg ned fra himmelen og ble et lite, hjelpeløst barn for oss mennesker og for vår frelses skyld.

Julekrybben går langt tilbake i tiden; men slik vi har den nå, ble den til i en tid som på mange måter liknet vår egen. Dansen om gullkalven fylte Europas folk med sanselighet og nytelsessyke. Korstogene hadde brakt rikdom med seg, og med rikdommen kom ikke bare det som var godt. Verdslighet og religiøst og moralskt forfall fulgte i hælene på rikdommen. En ren syndflod skyllet over Europa og truet med å legge øde alt som kristendommen gjennom 1100 år hadde bygd opp. Men «takket være himmelens Gud, de edles ætt dør aldri ut», som dikteren skriver. Dette sannet seg også denne gangen.

Syndfloden som herjet Europa nådde også helt opp til «landet med de sølvhvite veier», til det herlige, grønne og fruktbare Umbria. Dansen om gullkalven fikk også innpass i den rike, ærgjerrige handelsbyen Assisi på Monte Subasios solvarme skrenter. Høyt over de sølvgrå olivenlundene og de rike vingårdene gikk dansen lystig over tilje. En av de mange som var med i den med liv og sjel, var kjøpmannssønnen Frans Bernardone, mannen som dypere og innerligere enn kanskje noen annen har trengt inn i evangeliets ånd og forstått og fulgt den.

Den livsglade og lystige Frans ble Guds redskap til fornying av verden. Midlet var evangeliet tatt bokstavelig. Da Guds kall kom til Frans, ga han seg helt og uten å nøle over i det og ble «Guds sanger». Slegt og venner, rikdom og ære ble ofret for det ene: Å kunne følge Frelseren som den fattigste og ringeste av alle.

Et så åpent, rent og barnlig sinn som den hellige Frans' måtte nødvendigvis bli innerlig grepet av julens glade budskap. Å betrakte Frelseren som barn i Betlehem var ham mer kjært enn noe annet, og i ydmykheten og fattigdommen hos barnet i stallen, i barnesjelens rene enkelhet fant han midlet mot tidens nød. Det skar den hellige Frans i hjertet at Guds klage gjennom profeten også gjaldt for hans egen tid: «Oksen kjente sin eiermann og eslet sin herres krybbe; men Israel kjente meg ikke, og mitt folk forsto meg ikke.» (Is. 1, 3.)

Med hele sitt varme, rike hjertelag fordypet Frans seg i disse ord av profeten Isaias. Hans iver for sjelenes frelse fant også midlet som skulle lære menneskene å fatte og forstå Guds kjærlighet. Under sitt opphold i Roma 1223 la han fram for pave Honorius III. sin plan om å framstille Jesu fødsel i Betlehem, så folket kunne gripes av større kjærlighet til Frelseren og vekkes til et innerligere kristenliv. Glad gikk paven med på planen og ga Frans den apostoliske velsignelse til arbeidet.

Julekvelden 1223 var Frans i Greccio, en av de mange småbyene i Umbria, og innbød alle til å feire julen på en ny og bedre måte. Med hjelp av vennen Giovanni Velita bygde han den første julekrybben, og i denne

saken som i alle andre lot Frans seg lede og føre av evangeliets ord. I Vulgatas gamle oversettelse av profeten Habacuks bok sto det skrevet: «Herre, mellom to dyr kjennes du; når årene er åpenbart, viser du deg.» (Hab. III, 1.) Hvorfor skulle ikke Frans ta dette bokstavelig?

Da de gode borgere fra Greccio og bøndene fra landet omkring ved midnattstid samlet seg i skogen under de høye, slanke kanstanjetrærne, så de i fakkelskjæret et syn som grep hjertene. Fra en krybbe fylt med halm og strå smilte Jesusbarnet dem imøte midt mellom en okse og et esel. Sammen med barnet var alle de kjente og kjære skikkelsene fra evangeliet: Maria, Josef og hyrdingene.

For de enkle, folkelige sjeler fra Greccio var det som om hele julenattens mysterium ble levende for deres øyne. Det ble en julenatt som de aldri hadde opplevd maken til, en høgtid de aldri glemte, og som blir husket så lenge det ennå banker kristne hjerter på jorden.

Mens messeofferet ble båret fram, knelte de framfor krybben i bønn og andakt. Frans var selv diakon i messen. Da han sang evangeliet og kom til ordene: «Og hun fødte sin sønn, den førstefødte, svøpte ham og la ham i en krybbe,» ble Frans så grepet at han måtte stanse, knele ned og ta barnet i krybben i sine armer for å betrakte Guds uendelige kjærlighet til oss. Og se, mens Frans knelte der i skogen, ble barnet levende i armene hans. Det så på ham med sine strålende øyne og smilte — et godt og gripende smil som lyste opp i mørket omkring. En uendelig lykkefølelse strømte gjennom den hellige Frans, og han så inn i sin Frelseres øyne, inn i hans mysterier, inn i kjærligheten som førte ham fra evighetens herlige himmel ned i stallen for å dele våre vansker og byrder og gi oss styrke til å bære dem fra vuggen til graven.

De forsto hverandre disse to, Jesusbarnet og den hellige Frans fra Assisi, og mens de i gjensidig kjærlighet smilte til hverandre, så folket et strålende lys som skinte omkring dem, et himmelsk lys, Herrens herlighet som også strålte for hyrdingene på Betlehemsmarken.

Dette forteller legenden om den første julekrybben, den hellige Frans' julekrybbe i skogen utenfor Greccio. Ett er i hvert fall både sikker og sann historie: Den ble midlet til en rik religiøs opplevelse og vekkelse.

JUL I JUNGELN

Av Pater Paul Conrad, S. V. D.

En kald sno sto imot meg på den ensomme veien til Ihabua. Jeg skulle feire jul der på den store misjonsstasjonen midt i jungelen. Klokken var blitt ti alt. Den kalde nattvinden hadde ennå ikke gitt seg. Mine tanker gikk tilbake til siste jul som jeg hadde feiret på en båt mellom Shanghai og Hongkong. 30 katolikker, en hel del protestanter og også hedninger var med i midnattsmessen ombord. Året i forveien hadde jeg opplevd en festlig jul i katedralen i Yeuchowfu. Over 1000 kristne og 200 kinesiske prestekandidater dro like før midnattsmessen, under sang og bønn, ut av den festlig opplyste kirken for å hente «Jesusbarnet» inn slik som skikken er. Om ettermiddagen, første juledag, ble det holdt en spesiell julepreken for vel 3000 hedninger. Ja, det var misjonsvirksomhet i stor stil. Og enda synes det som ingenting når en tenker på det veldige kinesiske rike med sine 400 millioner mennesker. Det er som om dette store folk liksom bare slår øynene opp og får et glimt av kristendommens oppgående sol. — — — Nå var jeg altså i India, mange tusen mil fra Yeuchowfu. I Ihabua skulle jeg oppleve et naturfolks barnlige juleglede, og jeg var glad for det.

Da jeg sent om ettermiddagen nådde fram til misjonsstasjonen, sto festgleden meg i møte, enda det bare var lille julaften. Kirken sto alt festlig pyntet. Lyse, klare gutte- og pikestemmer sang adventsnovenens vakre salmer. Søstre holdt med krybben, og ute var det store forberedelser til prosesjonen i julenatten. I skolens festsal bygde pater Ketteler med skoleguttene en krybbe i naturlig størrelse. Der kunne en gå inn og tilbe nøyaktig som hyrdene og de hellige tre konger hadde gjort. På plassen foran kirken var en del gutter i ferd med å sette opp 100 bambusrør med vaiende faner, og på kransene mellom dem ble det festet talløse små oljelamper. Det tegnet til å bli en festlig nattprosesjon. Menn og kvinner holdt på å bygge opp vedskier til en mengde bål rundt omkring kirken, og Pater Mocha hadde skutt en svær vannbøffel som broder kokk var meget opptatt med. Alle som kom til festmessen, ble innbudt

til det store «kjærlighetsmåltidet» første juledag. Bøffestek med ris fikk en ikke hver dag i jungelen!

Om ettermiddagen, julaften, strømmet festdeltagerne til Ihabua. De kom fra 10—15 miles omkrets, både kristne og hedninger. Hele landsbyer marsjerte opp med trollmannen i spissen, en masse trommer og menn med pil og bue. De hilste i tur og orden på misjonsprestene og leiret seg så rundt bålene, for alle var trette etter den lange marsjen. Det var ca. 300 kristne og vel 700 hedninger. De var som muntre, glade barn i en stor familie. Det fantes ikke standsforskjell mellom dem. Hinduenes kastevesen var ukjent. Vel hadde jungelfolket i århundrer vært vant til hinduenes forakt. De var blitt lurt og bedratt på mange måter av handelsmenn og jordeiere, utstøtt av hinduenes samfunn; verre behandlet enn paria. Så hadde misjonærene kommet og hadde vunnet Bhilfolkets tillit og kjærlighet, ennå før de kunne jungelspråket, for de talte til dem med gode gjerninger, hjalp dem mot bedragerne og visste råd i all slags nød. Derfor kom de nå, både kristne og hedninger til misjonærenes store fest.

Jeg var i en slik julestemning som aldri før. 58 bål flammet som store julelys rundt kirken, og Bhilfolket var som en eneste stor og glad barneflokk. Jeg skulle få lov til å selebrere midnattsmessen, fordi jeg var gjest. Noen timer før midnatt ba pater Mocha meg å bli med inn i kirken og hjelpe med å døpe seksten voksne og fire barn. Jeg var ikke sen om å følge ham inn. Først døpte jeg to kvinner hvis menn allerede var kristne og etterpå viet jeg dem som kristne ektefolk. Jeg la merke til en mor med et barn på armen. Hun sto der så trist og bedrøvet at jeg spurte pater Mocha hva som var i veien med henne. Jeg fikk vite at hun var en av «bikonene» til en rik hedning. Hun var undervist for lenge siden, men fikk ikke lov til å la seg døpe. Men barna hennes skulle få lov. Jeg gikk til henne og døpte den lille piken på morens arm. Hun lo og småpratet hele tiden og fikk

---

Faklene som flammet omkring julekrybben i Greccio, stjernene som strålte fra julenattens høye himmel ned over den mørke skogen, er sluknet. Men lyset fra den første julekrybben fant veg ut over hele verden. Over alt hvor Frans sendte sine sønner, hadde de julekrybben med og litt av stråleglansen fra julenatten i Betlehem og Greccio. Også hitopp til Norden kom julekrybben, og over hele jordkretsen stilles den opp i julehelgen i skolene, i kirkene, i heimene. Unge og gamle kneler i undring og andakt framfor den og øser lys og livskraft av det glade budskap den bærer med seg. Budskapet er nå som dengang alltid det samme:

«Så stor er kjærlighetens makt,
Guds Sønn har den fra himlen brakt,
å frelse oss fra Adams fall,
Han fødtes i en stall.»

Alf Høgh.

Göran Stenius' voksende forfatterskap

En presentasjon av den finske katolske dikter i anledning av hans siste bok «Vatikanet». Fahlerantz & Gumaelius forlag, Stockholm. 245 s.

Göran Stenius er et nytt navn for de aller fleste herhjemme. Forresten, sikker kan en ikke være på slikt; mangen en forfatter er blitt dyrket mer i stillhet enn dagsavisenes bokmeldinger kan innestå for. Det hendte da virkelig også at da en «som har lest alt» fikk øye på Stenius-bøkene i bokhyllen min, styrtet han seg over «Festningen» av 1946 med ordene: «Har du også oppdaget Stenius?»

Göran Stenius er en rett ung forfatter. Men han hører til de mennesker som en skulle tro hadde en tusen år gammel sjel, som har nok å øse av fra intellektets og kunnskapens brønn uten å behøve å tenke på at kildene skulle løpe tørre.

Løytnant i den finske hær, handelsattasjé, husker jeg rett, i Stockholm, Vatikaner-diplomat... Det lyder svært forskjellig. Men jeg tror Göran Stenius like godt kunne ha vært domprost i Åbos ærverdige katedral for fire hundre år siden. Det flyter dypt og stille vann under profesjonene. Diktorsjelen sprudler fram i allslags terreng.

Stenius er konvertitt. Dermed er allting sagt for å forklare filosofien bak bøkene og diktene hans. For han har både skrevet dikt og prosa. Han debuterte i 1934 med sin store roman «Det okända helgonets kloster». Han slo straks igjennom og fikk et navn en regnet med i finnländssvensk litteratur. Romanen var «preget av en flytende fantasi i forening med et levende intellekt, en kunstnerisk komposisjonsevne og originalitet i stilen som ga leseren rett til å vente meget av en kommende produksjon,» het det.

Så kom krigen, eller for Finnlands vedkommende krigene. Det var den tiden Stenius ble sendt til Rom av sitt land. Finland hadde tatt opp diplomatisk forbindelse med

Vatikanet, og Stenius ble knyttet til legasjonen. Fra Vatikanets kulturelle vaktårn sto han og skuet nord til Suomis land.

Diplomatens vide kappe kan romme utrolig meget, men hos Göran Stenius kunne den ikke romme all den fedrelandskjærligheten han følte i det fjerne. Med dikterlengsel dro han i tankene hjem til en avkrok «et godt stykke borom redligheten» på de karelske marker. Der har vi møtt ham før i hans diktning. Jeg husker den aften han fortalte meg at et «tjukt» manuskript var sendt nordover. Det var selveste originalen, og kopier fantes ikke. Det var én spenning mer i de måneder som var spennende nok fra før. Men tilbake kom en volumios bok som het «Hungersgropen». Telegrammer fortalte om stor suksess. Og snart kom svenske aviser der en litterær kapasitet sa noe sånt som at «det svenske språks litteratur ville være fattig uten Stenius.» Med en seers kraft reiser Stenius fordums mennesker til live i skildringen om tilværet deres i grenseskogenes ødebygder. Men der er ikke bare mennesker på ferde i «Hungersgropen». Alle makter driver sitt spill, både Gud og djevel. «Människorna växer fram ur naturen, de är en del av den og den finns i deras blod.»

Stenius kaller seg i sin grenseløse beskjedenhet for en yrkesforfatter. Han kan rusle inn til sitt studio som en veverske til sin vev. Han setter i gang, og skrivemaskinen klapper i lydlig diktat — jevnt. Det var iallfall mitt inntrykk fra de mange, mange ganger jeg kom og gikk der han skrev.

I den vakre våningen øverst i Palazzo Tribunale i Vatikanet var det også han rakk å skrive sin neste tykke roman. Krigens vekslende gang hadde ført ham innenfor Kirkestatens mektige massive murer. Har det kanskje ført tankene til «Hungersgropen»s forfatter hen på det gamle Wiborg? For hit har han ført fortellingen videre

også moren til å smile litt. Stakkars kvinne! Etter all sannsynlighet ble hennes liv en eneste lang advent.

Da alle var døpt, delte jeg ut hvitt og rødt tøy som jeg hadde fått av europeiske kristne i Mhow. Gleden var stor blant de nydøpte.

Folkejubelen sto høyt mot sky utenfor kirken. Mens alle barn og gamle hadde lagt seg til å sove rundt bålene, hadde de andre stilt opp til dans, mennene på venstre side av kirken og kvinnene på høyre side. At noen kunne sove med slik øredøvende larm fra atten store trommer, var ikke til å fatte. Men de lot til å sove godt.

Mennene danset en festlig sverddans, sikkert og taktfast. Kvinnene sang noen monotone sanger, det samme om igjen og om igjen. De danset i flere timer uten tegn på tretthet. Da klokken tok til å ringe til midnattsmessen, ble det med ett stille på den store plassen. Det var ikke langt fra festglede til festalvor for noen av dem.

De kristne stilte opp til prosesjonen, og hedningene stilte opp på begge sider av veien. Det var et festlig syn. Bålene flammet opp igjen, oljelampene lyste langs med hele veien og en mørk stjernehimmel hvelvet seg over det hele. Jeg bar «Jesusbarnet» gjennom rekkene, det var ærbødig stillhet på begge sider. Alle fulgte med

inn i kirken. Mest beundret ble krybben. At foruten den hellige familie også oksen og eslet var med, var helt rimelig. Det forsto nå disse naturbarn best. Ingen av de hedenske tilskuere forstyrret gudstjenesten. Noen menn som var med for første gang, hadde ikke våget seg lenger enn til døren. Der sto de og kikket inn i kirken etter tur med pil og bue i hånden.

Ja, slik er det med Bhilfolket i jungelen. Mennene ved døren er liksom et bilde på det. For forti år siden var døren ennå helt lukket, men nå kikker de alt gjennom en halvåpen dør inn i kirkens helligdom. Forti år til, og døren er kanskje helt åpen! Det er i hvert fall misjonærenes innerligste ønske og bønn.

Det store «kjærlighetsmåltidet» ble avslutningen på festen. Hver fikk sin porsjon ris og bøffelstek på et stort blad, og så ble det spist. Jeg la merke til at de fleste gjemte en del av maten, og fikk vite at det var til dem som hadde måttet bli hjemme.

Klokken 4 om ettermiddagen dro de siste av gjestene hjem igjen, og det ble stille på misjonsstasjonen i Ihabua. De fire misjonærene kunne sitte hyggelig sammen nå, og de kom fram med julepakkene hjemmefra. Det var nok ikke bøffelstek og ris i dem, men spør om julekakene og eplene smakte!

NYE HORIZONTER

Av GÖRAN STENIUS

p. t. Finnlands chargé d'affaires ved Vatikanet.

Ettertrykk forbudt.

«På politikk forstår jeg meg ikke, diplomat er jeg heller ikke, dette er min politikk,» sukket Pius X en gang med blikket på krusifikset. Men da Wilhelm II til Konstantinjubileet i 1912, sendte en praktfull standar, hvor det seirende korset viste seg på himmelen for keiseren, da forsto Pave Sarto nok.¹

«Sett det på loftet,» sa han trett.

Allerede fire år i forveien sies det, hadde han forutsagt tidspunktet for utbruddet av den store krigen, «guerrone», og til sin venn Bresson hadde han kommet med dystre profetier om den åndelige ødeleggelse — religio depopulata — som skulle komme etter hans død. «Jeg skulle gi mitt liv, om jeg med det kunne avverge denne forferdelige svøpe,» sa han engang. «Jeg ser triste dager nærme seg,» bekjente han en annen gang. «Jeg

¹ Sarto var familienavnet.

har ofret mitt liv til Herren, men det er ikke nok, det gjelder også å arbeide, og å arbeide med «raffinesse». Krigsutbruddet ble for mye for hans avtagende krefter. «Denne krigen blir min død,» sa han stille, og bare ett par uker senere lå han på sitt siste. Han sovnet inn med ordene: «Måtte Gud ha mottatt offeret.»

En dverg tok opp korset etter ham, den lille kardinalen fra Bologna, della Chiesa, som i statssekretariatet hadde gått under økenavnet «il piccoletto» (småen). Etter gammel tradisjon lager hoffskredderne allerede før konklavet ferdig tre drakter av forskjellig størrelse for den blivende paven, men selv den minste viste seg å være for stor til Benedikt XV, som måtte feste den opp med diverse knappenåler. Mens han holdt på med dette kom man slepende med hans sekretær som var blitt så beveget at han helt hadde mistet fatningen. Men il piccoletto så kaldt på den andektig sukkende prelaten, som hadde sunket ned for hans føtter og fnyste mellom knappe-

over i et nytt miljø, og boken har fått navnet «Fästningen». Miljøet er helt nytt, det gamle kulturpregede kosmopolitiske Wiborg under første halvdel av 1800 år tallet. Her møtes menneskene fra det ytre Karelen sammen med menneskene der i staden i de senere slektledd. Skildringen blir broket, fargerik og glad med de typiske motsetninger i klar profil. «Den utan varje tvekan litterärt förnämsta men också mest unnerhållande av årets moderna historiska romaner,» sier Sven Ulrik Palme om «Fästningen» i «Stockholmstidningen». Stenius er med disse to siste bøkene rykket fram blant de store, og en av de første blant disse innen Finnlands nye dikterrekke.

Så kom «freden» for Finland — og hvordan den enn ble: Stenius som forfatter trakk seg i tankene tilbake dit han in persona var blitt på post under krigen, — Vatikanet. Med sin merkelige evne til å vandre hit og dit gjennom seklene, har det måttet være festlig hjemmelunt for en type som Stenius å få vandre gjennom Vatikanets tusenårige, sagarike ganger. Jeg må igjen nevne dette med den tusen år gamle sjelen. I den boken han nylig har skjenket oss, «Vatikanet», merker en dette gjenkjennende blikket hos Stenius. Jo, han har lest og sett meget. Men akk, det er ikke nok å lese og se. Refleksjonen er det viktigste. I forordet til denne boken, som ligger helt utenom hans vanlige produksjon, sier han riktignok selv at «föreligganda bok framträder med det enda syftet att ge en populär och aktuell bild av den katolska kyrkans världsliga centrum, Vatikanen.» Og han sier naturligvis også at det ikke er noe originalt han her leverer, men kompilasjonsstoff som innbyr til overbærende smil! I skrivende stund har jeg bare ilsomt gått gjennom boken. Men det kan trygt sies at vi har fått den boken vi her i Norden lenge har savnet. Ingen kunne ha vært bedre egnet til å føre Nordens lesere inn i de regioner Vatikaner-navnet omslutter. Med sin utpregede evne til alltid å lodde med tanken i motivenes underfundige dyp, fornekte Stenius seg heller ikke her. Han trekker fram mer enn det som kan sees på museumsbillett i helene på

en cicerone. Han ser de store kombinasjoner og perspektiver bak tingene, personene, kunstverkene og hendingene.

Stenius har hatt høve til å studere særlig det moderne Vatikanet på nærmere hold enn de fleste. I en forhåndsorientering sier forlagets anmelder: «I en godt dokumentert og rikt illustrert framstilling gir forfatteren en kort orientering om den Hellige Stols sosial- og kulturpolitiske mål, dens fredsarbeide og kamp for uavhengighet, dens diplomati, indre organisasjon og imponerende barmhjertighetsarbeide. Han har meget å fortelle som har vært ukjent for den store almenhet på våre breddegrader. Men det fortjener å bli framholdt at de store kongstankene i skildringen av Vatikanets verdslige virksomhet — trass i mindre lokalt eller historisk betingede detaljer som kan virke fremmed, i mange stykker oppviser en umiskjennelig parallell med våre egne kultur- og samholdsidealer. I disse tider, da selve den historiske utviklingen med større skarpheit enn kanskje noensinne tidligere reiser krav på god vilje og samkjensle mellom menneskene, har en slik innføring i den moderne katolisismens høykvarter en dobbelt interesse.»

Det er verd å legge merke til at dette er boken sett med svenske øyne. For norske forhold burde boken ha dobbelt interesse. Hva «som har vært ukjent for den store almenhet» på de svenske breddegrader, synes å ha vært ukjent selv for dem her i Norge som så såre lett har kunnet utgi seg for spesialister på forhold som rører ved Vatikanets navn.

Det er på den annen side også verd å legge merke til, at forfatteren ved sin offisielle posisjon ved Den Hellige Stol, f. t. som Finnlands chargé d'affaires der, av forståelige grunner ikke trekker konklusjoner i øst og vest. Men både bundet og fri som en diplomat jo blir på sitt virkefelt, gjør at en trygt kan trekke dem selv innenfor objektivitetens udefinerbare grenser. I allfall har en ryggen fri, takket være forfatteren.

Ivar Haaften Knudsen.

Pave Benedikt XV.

nålene: «For et barn. Man skulle tro at De var blitt gjort til pave!»

Ordspråket sier at enhver epoke har en pave som passer den best. Det er ennå for tidlig å bedømme i hvilken utstrekning Benedikt XV klarte å fylle de enorme krav som hans tid stilte til ham, men han hadde i alle fall flere egenskaper som kvalifiserte ham til hans kommende oppgave. Han rådet kanskje over en større politisk erfaring enn noen tidligere pave hadde gjort, for han hadde bak seg en tyveårig karriere innen Vatikanets diplomati, og eide derfor nettopp den «rafinesse» hans forgjenger melankolsk hadde etterlyst. Med en forbausende seighet og en aldri sviktende pliktfølelse gikk han opp i sitt arbeid, og han hadde også et stort og varmt hjerte, som han dog ikke alltid bar i munnen. Om en eller annen sak ikke var blitt forberedt slik han ønsket det, unnså han seg ikke for å oppfordre den ærede referent eller til og med sin kardinalsekretær om «å gå hjem og legge seg». Ved sine audienser fulgte han timetabellen så trofast at han ga sin barber foretrede framfor forsinkede hoffprelater, og hans favorittpresent til sine underordnede var en klokke. Som kanselisjef ved statssekretariatet, hadde han sittet fastspikret ved sitt arbeidsbord, og sa i den anledning «Dette er mitt liv. Om jeg ble tvunget til å røre meg, kom jeg til å dø.» Men når han som bolognesisk biskop befant seg på slitsomme visitasreiser mellom fjerntliggende menigheter, utbrøt han derimot: «Dette er mitt liv. Om jeg ble tvunget til å sitte stille, kom jeg til å dø.» Som fange på livstid i Vatikanet skulle han få prøve det siste alternativet til siste stund, men han vendte tilbake til skrivebordet bare for ytterligere å

sette opp arbeidstempoet sitt. «Presto», fort, var det ordet man oftest hørte fra den fangne paves lepper. Og noen åndelig stillesitting kunne det aldri bli snakk om. Verdensbegivenhetene strømmet inn over ham med en fart, som kunne fått en mindre disiplinert natur til å gå fra konseptene.

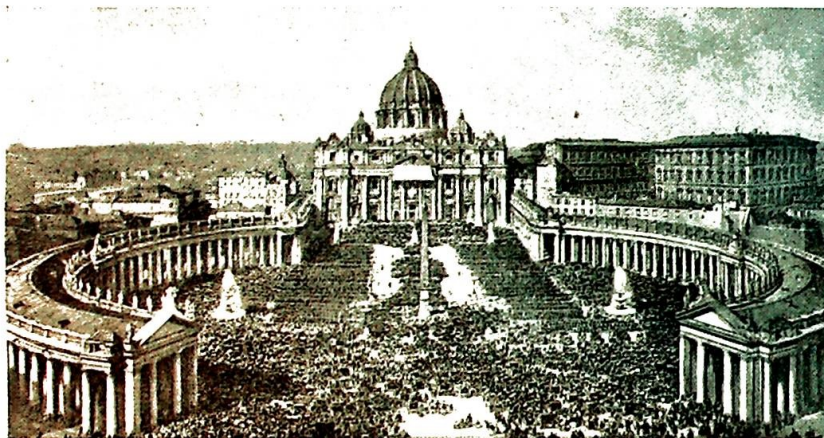
I 1921 reiste den tyrkiske regjeringen i Istanbul et monument, tilegnet «verdenstragediens store pave, Benedikt XV, folkenes velgjører, uten hensyn til nasjonalitet og religion, som tegn på Orientens takknemlighet.»

Da den første verdenskrig begynte sin juggernautferd over det europeiske kontinent, fant den Hellige Stol seg stilt ovenfor nye humanitære oppgaver av et omfang som ingen tidligere hadde drømt om. Det er ikke her mulig, ikke engang i store drag, å skildre hvorledes Benedikt XV løste dette organisatoriske problem. Fra skrivebordet sitt i Vatikanet dirigerte imidlertid den seige lille genueseren hjelp i forskjellige former for millioner av mennesker i de krigsherjede land. Den pavelige velgjørhetsvirksomhet vokste således under hans ledelse ut til dimensjoner den aldri før hadde hatt, og hans verk overlevde ham selv. Helt siden hans tid har de pavelige kommisjonene, side om side med Røde Kors og andre hjelpeorganisasjoner, arbeidet for de nødlidende i praktisk talt alle de land der de er blitt mottatt. Da den andre verdenskrigen brøt ut, kunne Pius XII med støtte av sine forgjengeres erfaringer, og med nye ressurser, stampe fram en ennå mektigere hjelpevirksomhet. Og da ulykken til slutt veltet inn over selve den Apeninske halvøy, sto Vatikanet klar til å møte den med en vel utbygd og effektiv hjelpevirksomhet, som i en ikke uvesentlig grad, bidro til å redde store deler av det italienske folk fra sultens redsler. Benedikt XV interesserte seg imidlertid i særskilt grad for hekatomber som krigen hadde stengt inne bak sine piggrådsperringer. Han ble aldri trett av å appellere til de krigførende for de fangnes sak, og han satte inn alle den Hellige Stols ressurser for å forbedre deres stilling. I flere tilfeller oppnådde han en utveksling av sårede eller en lettelse i repressalier, i andre tilfeller lykkedes det ham å utvirke at gisler eller sivilinternerte ble gitt fri. Mer enn 30 000 sårede ble således utvekslet over Sveits, og på hans intervensjon sendte tyskerne hjem 23 000 franske og belgiske sivilfanger. Uten å la seg hindre av formaliteter innledet han samarbeid med forskjellige verdslige hjelpeorganisasjoner, opprettet egne sentraler for fangehjelp i flere land og sendte sine nuntier og delegater for å inspisere fangeleirene. I Rom innrettet han et hovedbyrå, og tok som dets første sekretær personlig del i arbeidet. Da denne organisasjon etter freden ble avviklet, hadde den fylt en av de vakreste sidene i Vatikanets moderne historie, men knapt tyve år senere presenterte fru Clio et nytt blad som fortsettelse. Det begynner i september 1939 med en lite behagelig forespørsel om en forsvunnet polsk familie og slutter seks år senere med et kartotek som inneholder navn og adresse på millioner av krigsfanger og deres slektninger. Benedikt XV's byrå hadde således gjenoppstått, og hadde utviklet seg til et offentlig kontor med en inngående korrespondanse på et par tusen brev pr. dag. Den syssel-satte seks hundre personer, og rendskrivningsarbeidet ble besørget av et kloster på tyve ordenssøstre. Der posten ikke nådde fram, trådte Vatikanets radio til hjelp. Gjennom den kunne sentralbyrået daglig opprettholde kontakt med sine filialer ved de pavelige representasjonene over hele jordkloden. I Australia, England, Egypten, Etiopia,

India, Irak, Iran, Canada, Romania, Sydafrika, Tyrkia og U.S.A. hadde sentralbyrået således sine representanter. Derimot fikk den pavelige nuntius i Berlin aldri adgang til de tyske fangeleirene. Fra det flittige kanseliet i Vatikanet ble det ekspedert bortimot 200 000 meddelelser i måneden til krigsfanger og deres slektninger, hvorav 50 % ble sendt med diplomatkurerer, 25 % med vanlig post og 25 % pr. radio. Når menneskeheten atter engang gir seg tid til å tenke på sine velgjørere, kommer også Pius XII til å få sitt monument, om det nå siden skal reises på Middelhavets, Atlanterens eller Stillehavets strender.

Denne kjærlighetsvirksomhet som fødtes i en tid da de europeiske nasjonene var sysselsatt med å slakte ned hverandre, sprer ennå et varmende skjær over dagene til den første verdenskrigs pave. Men innenfor denne populære gloria tetner et Golgatamørke omkring Benedikt XV's

var identiske med en voldsfred, viser hans uttalelse til den belgiske kardinal Mercier: «Deres sak er vår.» Overfladisk sett forekom auspisiene for en pavelig fredsaksjon kanskje ikke så helt ugunstige. I de dagene da Hindenburg triumferte i Østpreussen og Joffre samlet sine arméer bak Marne, møttes engelske, franske, tyske og østerrikske kardinaler til et fredelig konklav i det Sixtinske kapell, og Mercier kom med leidebrev fra den preussiske Vatikanministeren gjennom de tyske linjer. Allerede fem dager etter valget rettet den nye paven en oppfordring til verdens katolikker om å be om vilje til fred. To måneder senere gjentok han sin oppfordring i sin første encyklika. Det var samtidig en fanfare som forkynte at den Hellige Fær hadde trådt fram på arenaen og ikke hadde til hensikt å avstå fra sin rett til å ytre seg tross våpengnyet. Den forfeilet ikke sin tilsiktede virkning. De krigførendes blikk ble rettet mot nykom-

ensomme skikkelse. Blant alle de fangne pavene bar han den tyngste byrde og den mest tragiske skjebne. Situasjonen tvang den lille samvittighetsfulle juristen til å spille ut sin egen person i en rekke politiske gester, i hvilke samtiden ofte bare så en verdensfremmed idealisme eller romantiske drømmer. Det hadde helt sikkert vært lettere å bli igjen foran alteret, lese messer for de falne, og la folkeslaktningen gå sin gang, men han kunne ikke gjemme seg for verden i dens hjem søkelses time... «Man vil dømme meg til taushet,» sa han til sin blivende etterfølger, biblioteksprefekten Ratti. «Men det skal ikke lykkes å forsegle mine lepper. Ingen skal kunne hindre paven fra å rope til sine egne sønner: fred, fred, fred.» Hans plikt bød ham, Kristi Stattholder på jorden, å ofre sin siste blodstråpe, om ikke for freden, så idet minste for fredsbudskapet, selv med den risiko at de opphissede mennesker ville forsøke å mistenkeliggjøre hans hensikter. En fransk biskop har sammenliknet hans innsats med martyrens, som kaster seg ut på arenaen, for gjennom sin egen død å få satt en stopper for blodsutgytelsene. Med nesten skrupuløs nøyaktighet skulle «il piccolotto» føre sin misjon til den bitre ende.

Det savnes ikke, allerede fra første stund, forsøk på å provosere den Hellige Stol til å ta stilling i konflikten. Pius X forklarte imidlertid straks at han ikke hadde til hensikt å velsigne noen våpen, men bare freden. Benedikt XV unngikk like konsekvent å gi avkall på sine nøytrale prinsipper, men at disse prinsipper slett ikke

lingen, og det som deretter fulgte måtte for Benedikt XV's personlige vedkommende ha vært et rent martyrium.

Allerede hans fordringsløse forslag om en alminnelig våpenhvile i selve julehelgen ble godkjent av to stormakter, og avslått av to andre. På liknende måte skulle det gå hele tiden. Da han i februar 1915 utlyste en almen botsandakt for gjenopprettelsen av freden og menneskekjærligheten, ble han beskyldt for å drive rettsløs og æreløs pasifisme, og polemiken omkring pavestolen ble stadig bitrere. På krigens første årssdag oppfordret han igjen regjeringene om å slutte med brodermordet, om ikke å ofre de gjenstående rikdommer bare for å skape ennå mer nød, og å dempe den ødeleggesvilje som forhindret hvert saklig meningsutbytte mellom de krigførende. Men han måtte med beklagelse konstantere at hans oppfordringer heller ikke denne gang hadde blitt hørt. Året etter kunne han fortvilet bare fastslå at Europa fortsatte sitt selvmord og om sommeren oppfordret han «lik en skipbrudden» de uskyldige barn til, med sine bønner å forsøke å oppnå det som de voksne ikke hadde klart. Men ennå sto den bitreste kalken igjen. Ved juletid forekom det noen tyske fredsfølere, og ved årsskiftet 1917, syntes det som om en synbar forbedring av meglingsutsiktene hadde inntrådt, og på vårparten begynte paven å forberede en direkte fredsaksjon. Det var riktignok en vandring på en hengemyr, men han måtte våge forsøket. I mai sendte han en av sine dyktigste diplomater, den senere Pius XII, som bayersk

nuntius til Tyskland. Om sommeren hadde forhandlingene kommet så langt at paven kunne tilstille de krigførende staters regjeringer et konkret fredsforslag. Det omfattet syv punkter, som med mindre forandringer skulle gå igjen i flere renere fredsprogram. Ved dette tidspunkt kunne millioner av menneskeliv og uerstattelige verdier kanskje blitt reddet for Europa. Men hele foretagedet var på forhånd underminert ved den hemmelige klausul i ententens forbundspakt med Italia, som begrenset pavens muligheter til å delta i selve fredsarbeidet. Benedikt XV's initiativ møtte ikke på noe hold noen dypere forståelse. Med høflige fraser ble hans forslag litt etter litt gjemt bort i kanseliene, og det ble forbeholdt den tyske regjering å fyre av nådeskuddet. Da den pavelige fredsaksjon således hadde gått i vasken, unnså man seg ikke for å utnytte den i krigspropagandaen, dens opphavsmenn ble vekselvis kalt «den franske paven», og vekselvis «le pape boche» (tyskernes pave). Men fangen i Vatikanet svarte først fire år senere da han lå på sin dødsseng, og da valgte han nesten de samme ord som hans forgjenger hadde ytret ved sin dødsseng: «Gjerne ofrer vi vårt liv for freden i verden.»

Benedikt XV gikk til sin dødsseng på Hellige Tre Kongers dag, katolisismens verdensfest, da eksotiske hymner fyller flere kirker i Rom. Det sies at han på sine siste dager hadde sukket: «Å, misjonene, misjonene, hvor glad ville jeg ikke ha vært om jeg ennå fikk arbeide for dem.» Altfor mye var blitt ødelagt i den verden der han hadde vokst opp, og veien til framtiden syntes å gå over andre og yngre land. Selv om han ikke hadde kunnet hindre krigen fra å ruinere Europa, så ville han i det minste bidra til å øke den minste arv i den øvrige verden. Med sin vanlige energi hadde han prøvd å utbygge så vel den kirkelige som den diplomatiske kontakten med landene over havene. Han omorganiserte store deler av misjonsvirksomheten, og utviklet selve utdannessystemet. Og ikke før ha hadde våpengnyet død av på det europeiske kontinentet, før han hevet sin stemme i en appell for den katolske kirkes arbeide i alle verdensdeler. Han sammenfattet ved det høvet den katolske verdensmisjonens historie i en encyklika, som samtidig inneholdt en ny generalinstruksjon for Kirkens feltarbeidere, som han strengt forbød å stille seg i den verdslige kolonialpolitikks tjeneste.

Det er ikke helt uten interesse å forsøke å aktualisere Benedikt XV's siste arbeide ved å bytte ut ordet «misjon» med ordet «utenom-europeisk». Ifølge tilgjengelige statistiske oppgaver bor for tiden bortimot 45 prosent av alle verdens katolikker utenfor Europa. Den numeriske utviklingen begunstiget allerede før den andre verdenskrigen de oversjøiske land, og de nåværende forhold i den gamle verdensdel er knappst egnet til å forminske denne tendensen. Det er derfor ikke utelukket at den katolske kirke innen en kanskje ganske nær framtid kommer til å presentere seg som en i tallmessig henseende utenom-europeisk institusjon. Det økonomiske tyngdepunktet turde allerede være på god vei til å forskyves til Amerika. Den intellektuelle prioritet som europeerne i det lengste vil gjøre krav på, blir kanskje verre å flytte, men det finnes tegn på at også denne utviklingen er i gang.

Når det gjelder Jesuiterordenen f. eks., skulle — ifølge nylig publiserte oppgaver — ikke mindre enn 35 prosent av denne katolske eliteorganisasjons medlemmer for tiden høre hjemme på den andre siden av Atlanteren. Dominikanerne har ennå ikke «emigrert» i samme utstrekning,

men visse av deres amerikanske provinser kan i hvert fall vise en sensasjonell fremmarsj i løpet av det siste decennium. Den katolske akademiske verden i De Forente Stater teller i dag et førti-tall universiteter eller likestilte institusjoner, og vel 170 mindre kollegier med sammenlagt 175 000 studenter og dertil over tre hundre seminarier eller andre utdannelsesanstalter for sekularprester eller ordensgeistlige. Og til slutt må man ikke glemme at det finnes to slags katolikker, en større kategori som leverer materiale til menighetsstatistikkene, og en mindre kategori som virkelig prøver å leve etter sin religion. Hvorledes forholdstallene i dag fordeler seg på de forskjellige verdensdelene etter denne målestokken, kan ingen vite. Men allerede Pius XI oppfordret de europeiske folk til å ha klart for seg at de ikke lenger har nok prester, ikke engang for sitt eget behov.

En konservativ kulturhistoriker føler seg kanskje foranlediget til å protestere, men denne utviklingen er ikke av i går. Katolisismen tok til å utbygge sin posisjon blant de fargede folk allerede i forrige århundre. Flere steder har utviklingen gått svært raskt framover. I løpet av de siste hundre år har de indiske katolikkens antall blitt femdoblet, og de kinesiske katolikkens tidoblet. — I begge disse land teller Kirken nå over tre millioner tilhengere, mens den tidligere spanske koloni Filippinene med sine tolv millioner katolikker, praktisk talt er en kristen arkipel. En tallmessig ennå hurtigere utvikling viser de svartes verdensdel, hvis katolske negerbefolkning fra Benedikt XV's dager, til 1939 ble nesten tre ganger så stor. Ifølge tilgjengelige oppgaver har økningen stadig fortsatt i løpet av den annen verdenskrig. — Etter 1939 har de innfødte katolikkens antall i forhold til hele befolkningen steget fra 18,2 prosent til 22 prosent i Uganda, fra 7,4 prosent til 10,1 prosent i Tanganjika, fra 4,7 prosent til 7,1 prosent i Kenia, fra 9,3 prosent til 11,5 prosent i Njassa, og fra 4,4 til 6,8 prosent på Gullkysten. Som et interessant eksempel på kulturarbeidet i et terreng som lenge ble ansett for å være nesten uframkommelig, nevnes ofte Belgisk Kongo med over to millioner katolikker, bortimot 18 000 folkeskoler, 115 yrkes-

Pave Pius XII hilser på de nye kardinaler.

skoler og 76 høyere almenkoler med sammenlagt en halv million elever, samt 176 sykehus og 324 matstasjoner (i 1939). I Sør-Afrika har man allerede nådd å opprette et neger-universitet. Det finnes for tiden over 5000 innfødte asiatiske og 300 innfødte afrikanske prester samt både gule og svarte biskoper. Men disse katolske misjoner representerer ikke mer enn små øyer i de fargede rasenes milliardhav. Mer betydningsfulle tradisjoner har naturligvis Kirken blant de hvite folk utenfor Europa, der den også har eldre røtter. Australias katolikker utgjør i dag ca. 20 prosent, og Kanadas mere enn 40 prosent av befolkningene. De Forente Staters katolikker som omkring 1800-tallet ikke utgjorde mer enn 1 prosent av befolkningen, representerer i dag over 18 prosent, antallet konvesjoner overskred i fjor 100 000, og New York er i dag antagelig den største katolske byen i verden etter Paris. Begge de amerikanske kontinentene viser i dag en knapp katolsk majoritet på 55 prosent av hele befolkningen, et tall som selvsagt må stå for sin egen regning.

*

Den diplomatiske debacle*) som Benedikt XV led under krigen, ble snart reparert. Da freden til slutt kom, sto Den Hellige Stol med øket moralsk prestisje. I de oversjøiske land hadde Vatikanet dessuten skaffet seg et sterkere ryggstø, som — da den nye konflikten brøt ut — tillot den å operere med en langt større politisk autoritet og effektivere humanitære ressurser enn tidligere. Benedikt XV fikk visselig ikke selv nyte fruktene av sitt arbeide. Mange av de planer han hadde tumlet med, skulle hans etterfølgere sette ut i livet. Som en annen Moses på berget Nebo gikk den siste livstidsfangen på Vatikanhøyden bort akkurat da de nye horisontene begynte å vide seg ut bakom krigens ørkenner. «Misjons-paven» Pius XI som opprettet et par hundre nye misjonsdistrikter, skulle føre vandringsen videre. Han gjorde det med uredd fordomsfrihet, gjentok forbudet mot å blande sammen religion og kolonialpolitikk, advarte mot å betrakte de fjerne i øst og syd som europeerne underlegne, innskjerpet at de hvite pionere engang måtte overlate plassen til innfødte prester, og innvidde selv en japansk og seks kinesiske biskoper. Pius XII gikk ennå et skritt videre da han i 1945 utfylte sitt sterkt reduserte kardinalkollegium og derved sørget for at ikke mindre enn nitten røde hatter befant seg utenfor Europa.

*) debacle = sammenbrudd.

Det største miraklet i Lourdes

Det har vært et avisangrep nylig mot «de uhygienske tilstander som råder i Lourdes-badene». I den anledning har dr. Francois Leuret, lederen av det medisinske kontrollkontor i Lourdes, rykket ut med et gjensvar i pariseravisen La Croix.

Skjønt vannet bare blir skiftet to ganger daglig og hundrevis bader i det, mange med åpne sår og smittsomme sykdommer, er der enda ikke en eneste gang i de 90 årene kilden har vært i bruk, kunnet registreres ett tilfelle av overført smitte. Dette til tross for at «de som avviser de overnaturlige virkninger av Lourdes-kilden har ligget på ivrig jakt etter et eller annet som

St. Olav

ønsker alle sine lesere og venner en signet julefest.

Da dette er det siste nummer i året 1947, vil vi også få takke alle som har støttet bladet og vist det sin interesse

Takk til medarbeiderne både de skrivende og de stille tjenende, særlig translatorne.

Redaksjonen.

Neste nr. : 8. januar

kunne gjøres til våpen mot helligdommen». «Tvert imot,» fortsetter dr. Leuret, «det er bevist gjennom vitenskapelige eksperimenter at alle mikrober straks blir uskadeliggjort så snart de kommer i berøring med Lourdesvannet.» Han refererer eksperimentene foretatt av dr. Mazzeo fra Instituttet for Hygiene i Neapel: dyr innsprøytet med mikrober utsatt for Lourdesvann utviklet ikke noen sykdom, men samme dyr som var blitt sprøytet med vann fra en elv på stedet døde i løpet av noen dager. Bortsett fra det med basillene er der heller ikke på noen annen måte blitt registrert noen skadelige virkninger som følge av det rett kolde bad Lourdes-kildene i grunnen er, og dette er heller ikke noe mindre enn ekstraordinært. «Hjertelidende, tuberkulose, døende blir alle sammen dukket ned i vannet der, og alle kommer fra det uten komplikasjoner og anstrengelse. Vi har aldri stått overfor et tilfelle som var forverret etter badet.» Dr. Leuret sier at «her er et fenomen hinsides medisinsk forklaring». Det er, sier han, «det kontinuerlige mirakel i Lourdes, som ikke kan forklares ad vitenskapelig vei og som ligger utenfor de normale hygieniske lover».

Kjærlighet til rettferd og sannhet

Fra tid til annen kommer det i bøker og blad framstillinger av katolsk lære og liv, som får en til å tvile på om det ennå fins kjærlighet til rettferd og sannhet og kjennskap til Guds åttende bud hos våre landsmenn. Heldigvis fins det også hederlige unntak, både blant personer og institusjoner.

Ett av disse unntakene er Frelsesarmeens organ «Krigsropet» og litteraturanmelderen der, herr Johs. B. I sitt nr. 49 for i år har «Krigsropet» en melding om S. Anker-Goli's bok «Jeg hører livet til». Denne meldingen er i sin objektive innstilling til rettferd og sannhet så forbilledlig at vi gjengir den her:

«Dette er en bok med tendens og en meget sterk tendens. En får levende gløtt av både det store og det små i en norsk bygds samfunnsliv og kristenliv, og selv om den foreldreløse gutts reaksjoner på småskårne og kjærlighetsløse fordommer synes litt overdimensjonert, så er de så levende skildret at de både griper og holder fast.

Gjennom den høyst spennende skildring av den unge manns liv og utvikling blir den romerske og den protestantiske kirke stilt opp mot hinannen i sterk motsetning. Om det bilde som er tegnet av den førstnevnte er korrekt, så er det forferdelig, men er det en fortegning, så kan vi ikke forstå at både forfatter og forlag kan unngå å bli saksøkt.

I det store og hele kan det være vektige grunner for å ta avstand fra å gjøre annerledes troende til gjenstand for en slik litterær behandling. Og sett ut fra kristendommens prestisje i det store og hele ville det være en vinning om en kunne beskyldte forfatteren for uvederheftighet framfor å feste tillit til at det bilde som her er gitt av et så stort og betydningsfullt kristensamfunn også passet i vårt århundre.

Imidlertid — er det sannhet som her er kommet fram, så er det modig å legge den fram så avslørende, men er det en fortegning, da bidrar boken til å utvide den kløft som består mellom dem som trass i alt burde være ett.»

Vi takker «Krigsropet» for denne objektive og kristelige innstilling og håper at andre vil følge eksemplet. Anker-Goli's bok skal vi senere komme tilbake til — trass i at den ligger langt under lavmålet for det en kan kalle anstendig litteratur. Den apostoliske vikar, biskop dr. J. Mangers, har allerede tatt skritt for å få boken kalt tilbake fra handelen.

K. O. B.

St. Olavs Forbund

St. Eysteins dag 26. januar er valgt til en propaganda- og aksjonsdag for St. Olavs Forbund. Hans høyerverdighet biskopen har stilt seg som dagens høye beskytter i full forståelse av den betydning forbundet har som sentralorgan for legmannsapostolatet i Oslo Apostoliske Vikariat. Vikariatets prester vil sikkert også følge overhyrdens eksempel og med liv og sjel gå inn for aksjonsdagen.

Nå gjelder det at hvert eneste lag også viser full forståelse av denne for oss alle så vitale sak og går inn for å skape den ytre ramme om tiltaket i laget, en ramme som er verdig den store sak det gjelder. Målet er: **HVER ENESTE KATOLIKK MEDLEM AV ST. OLAVS FORBUND. HVER ENESTE KATOLIKK INN SOM LEVENDE OG AKTIV DELTAKER I LEGMANNSAPOSTOLATET!**

La oss alle, mann av huse, slutte opp i en fast fylking om vår overhyrde og hans prester! St. Eysteins dag må ikke en eneste katolikk mangle ved møtene som blir arrangert. Allerede fra i dag av må det skrives på kalenderen: St. Eysteins dag 26. januar er reservert aksjonsdagen for St. Olavs forbund. Den dagen vil vi vise at det er sant hva vi så ofte synger:

*Norvegia catholica, vi kan, vi vil,
vi evner!*

Arbeidsutvalget har gjort tiltak til å skaffe hver eneste menighet en foredragsholder til St. Eysteinsdagen, og propagandamateriell blir stilt til disposisjon for alle. Listen over foredragsholderne blir

kunngjort så snart alle lagene har svart på forbundets henvendelser. Vi ber samtlige lag vise forståelse for aksjonsdagen og utsette generalforsamlingen til etter denne dagen.

I Oslo blir dagen et fellestiltak for begge menighetene med formannen og sekretæren i forbundet som foredragsholdere.

Arbeidsutvalget.

ST. OLAVS BARNEBLADS JULENUMMER

ville vi gjerne ha gitt vår ros og anbefaling allerede i forrige nummer. Men notisen falt ut sammen med så meget annet. Barnebladet er imidlertid allfor viktig til at vi kan la det gå upåaktet i årets løp, langt mindre nå til jul, som mer enn noen annen høytid er barnas store fest. La oss si det kort: Våre katolske barn må alle få se det og oppmuntres til å lese det, ja, vi voksne med kan finne gleder i disse velsignet enkle sidene som livet selv kanskje har distansert oss fra. En savner i år de fortryllende små illustrasjonene fra i fjor i blått og gult. Men til gjengjeld har barna fått innlagt en fargerik kartong å klippe på.

Barnebladet gis ut som kjent av St. Josefs Institutt.

Her hjemme - -

Oslo. St. Olavslaget har holdt basar til inntekt for varmeanlegg i kirken og prestegården med foreningslokalene. Der var mange pene og verdifulle ting, deriblant en sibirisk graverkskåpe til en verdi av 5—6000 kr., som trekkes senere. Underholdningen var også ganske bra. Der ble vist en interessant «misjonsfilm» for voksne og en tegnefilm for barn.

Barna fra St. Josefs Institutt demonstrerte sine ønsker for kirken og framtiden, så når de om 25 år kommer igjen, blir vi nok selvhjulpne på nesten alle områder. Siste søndag var ungdommens dag. De ga også bevis for sin gode vilje til å løfte i flokk, og vil sikkert få kunne vise hva de duger til. Ellers vil vi rette en hjertelig takk til alle som på en eller annen måte hjalp til så basaren trass i de dårlige tider, fikk et så godt resultat.

Sekretær.

Fredrikstad. Søndag 15. november holdt Olavsforeningen møte i foreningslokalet umiddelbart etter andakten. Møtet ble åpnet av sekretæren som ga ordet til aftenens foredragsholder, pastor Taxt. I et klart, meislet foredrag ga pastoren en interessant redegjørelse over forholdet mellom kirke og stat i dagens Jugoslavia. Vi fikk her et forsterangs kjennskap til den jugoslaviske primas, erkebiskop Stephanac's djerve holdning overfor de kommunistiske makthavere som oppvakte en hel verdens avsky ved å dømme en av Jugoslavia's tapreste sønner for frihet og menneskeverd til 16 års straffarbeid. Foredraget som ble påhørt med største oppmerksomhet, høstet et fortjent bifall.

Senere gjennomgikk vi sponsoriene fra høymessen, etter henstilling fra soknepresten. Det er meningen at vi fra tid til annen skal ha slike sanglige «oppmykningsovelselser», en plan som ble enstemmig vedtatt. Møtet sluttet, den unngåelige tradisjonen tro, med loddtrekning.

R. P.

St. Eysteins dag 26. januar 1948

Propaganda- og aksjonsdag for St. Olavs Forbund. Trosfeller i bygd og by, slutt opp om forbundet i din menighet! Hver mann på sin plass i legmannsapostolatet!

ST. OLAVSLAGETS LOTTERI

Det er ennå tid til å ta lodder på den kostbare sibiriske gråverkskåpen. **Trekningen utsatt.**

Lodder à kr. 1.— i St. Olavs eksp., Akersveien 5 I.

For sent innkomne bestillinger blir returnert.

OSLO KATOLSKE UNGDOMSLAG

O.K.U. arrangerer sin første nyttårsfest 1. jan. 1948 kl. 19.30 i Akersveien 5.

For øvrig vises til sirkulæret. NB! Adgang kun for medlemmer.

MARIAKONGREGASJONEN, Oslo,

har møte i St. Josefs kapell 7. jan. 1948 kl. 19.30. Deretter julemøte i lokalet, Akersveien 5.

HANS KARLSEN MALERFORRETNING

Utfører all slags
malerarbeid.
Tordenskjoldsgt. 6 B.
Tlf. 41 07 76.

FREDR. HVEDING

Tekn. Kem. Fabrikk og Fårvehandel
Kirkegt. 3
Telefon: butikk 42 30 63
kontor 42 15 22 - 41 60 79

NORENBERG & CO. A/S

Margarinfabrikk

Oslo

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Oslo-menighetenes juleteletter

FOR VOKSNE: Søndag 28. des. kl. 20 presis
i foreningslokalet, Akersveien 5.
Godt program. Gang rundt juletreet. Bevertning.
Pakkeauksjon. — Pakker mottas med takk.
Entré kr. 2.—.

FOR BARN: Mandag 29. des. kl. 17.
i foreningslokalet, Akersveien 5.
Underholdning. Gang rundt juletreet. Bevertning. — Julenissen.
Entré voksne kr. 1.50. Barn kr. 1.—.

St. Sunniva skoles juleforestilling

finder sted lørdag den 27. desember kl. 16.

Entré: Voksne kr. 2.—. Barn kr. 1.—.

Billetter kjøpes på forhånd.

Forestillingen blir gjentatt i januar.

STEMMEBRUK — OPPLESNING

Behandling av talefeil
ADELEIDE JØRGENSEN
Tlf. 46 23 73 - Jac. Aallsgt. 16 III

T. S. JACOBSEN

Begravelsesbyrå

Ullevålsv. 1.

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 85 50 - 69 43 72

NEBB

er stedet for
alt elektrisk
Ø. Slottsgt. 8. Telefon 42 19 54

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 42 50 85 - 42 52 23

SE I FORRIGE NUMMER

hvordan et gaveabonnement
kan ordnes.

Deres eget ordnes som vanlig pr.
postanvisning eller bankobrev.

Kr. 10.— pr. år, kr. 5.— pr. ½ år,
kr. 2.50 pr. kv.

EIVIND BROSSTAD

Såpefabrikk
Telefon 42 67 04
Vognmannsgt. 8 - Oslo

Spesialforretningen i

RUSTFRITT STÅL

for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II (Morgenbl. gård)

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT